

Azərbaycan da daxil olmaqla, dünyanın 120 ölkəsi arasında səmərəli əməkdaşlıq əlaqələrinin qurulmasında və inkişafında mühüm siyasi platforma olan Qoşulmama Hərəkatı beynəlxalq aləmdə öz prinsiplərinə bağlılıq nümayiş etdirən böyük və nüfuzlu təşkilatdır. Azərbaycanın sədrliyi dövründə bu qurumun global çağırışlarla bağlı mübarizəyə verdiyi töhfə beynəlxalq miqyasda yüksək dəyərləndirilir.

Qoşulmama Hərəkatının Sədri kimi Azərbaycan beynəlxalq münasibətlərdəki global çağırışların həlli istiqamətində hərəkatın rolunun daha da gücləndirilməsi, habelə ədalət, beynəlxalq hüququn və Qoşulmama Hərəkatına üzv dövlətlərin legitim maraqlarının müdafiəsi istiqamətində səylərini əsirgəməyəcəkdir.

İlham ƏLİYEV
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Azərbaycan Prezidenti sülhün və təhlükəsizliyin alternativini olmadığını dünyaya bir daha bəyan etdi

Serbiyanın paytaxtı Belqradada oktyabrın 11-də Qoşulmama Hərəkatının 60 illiyinə həsr edilən Yüksək Səviyyəli Toplantıda Azərbaycan Prezidenti, Qoşulmama Hərəkatının Sədri İlham Əliyev tədbirin rəsmi açılış hissəsinə sədrlik edib. Dövlətimizin başçısı toplantıdakı çıxışının əvvəlində Serbiya Prezidenti Aleksandar Vuçiçə belə bir yüksək səviyyəli tədbirə evsahibliyinə görə təşəkkürünü bildirərək, bu təşəbbüsün Serbiyanın özünün tarixi irsinə və Qoşulmama Hərəkatının prinsiplərinə sadiqliyini nümayiş etdirdiyini vurğulayıb.

Prezident İlham Əliyev daha sonra 1961-ci ildə Belqradada təsis edildiyi vaxtdan Qoşulmama Hərəkatının global sülh, ədalət və həmrəylik naminə həyata keçirdiyi səylər vasitəsilə beynəlxalq arenada mühüm rol oynadığını diqqətə çatdırıb: "BMT Baş Assambleyasından sonra ikinci ən böyük təsisat olan Qoşulmama Hərəkatı müxtəlif regionları əhatə edərək fərqli tarixi, siyasi və mədəni mənsubiyətə malik 120 ölkəni birləşdirən, multilateralizmin haqiqi nümunəsi hesab edilir.

Suverenlik və ərazi bütövlüyünə hörmət, təcavüz aktlarından çəkinmə, başqalarının daxili işlərinə qarışmama kimi prinsipləri özündə ehtiva edən tarixi Bandunq prinsipləri Qoşulmama Hərəkatının təməlinə dayanır. Bu prinsiplər müasir beynəlxalq münasibətlərdə aktual və vacib olaraq qalır. Əgər bütün ölkələr Bandunq

prinsiplərinə riayət etsəydilər, onda biz dünyada müharibələr və münaqişələr görməzdik".

Ölkə rəhbəri çıxışında zor tətbiq etməklə dövlətlərin ərazi bütövlüyünün pozulmasının qətiyyətlə qəbul edilməz olduğunu, Azərbaycanın bütün ölkələrin suverenliyi və ərazi bütövlüyü prinsiplərini tam dəstəklədiyini toplantı iştirakçılarına xatırladı. Bildirib ki, sülhün, təhlükəsizliyin, beynəlxalq hüququn və ədalətin gücləndirilməsinə töhfə vermək üçün Azərbaycan 2011-ci ildə Qoşulmama Hərəkatı ailəsinə qoşulmaq qərarına gəldi. Qısa müddət ərzində Azərbaycan Hərəkatın üzvləri arasında böyük etimad və hörmət qazandı, 2016-cı ildə Qoşulmama Hərəkatının liderlərinin yekdil qərarı ilə Azərbaycan 2019-2022-ci illər üçün Qoşulmama Hərəkatının Sədri seçildi: "Qoşulmama Hərəkatının 2019-cu ildə Bakıda keçirilmiş 18-ci Zirvə toplantısında mən vurğulamışdım ki, Azərbaycan sədrliyinin prioritetlərini və fəaliyyətini Bandunq prinsipləri əsasında quracaq, ədalətli və beynəlxalq hüququn normalarını qətiyyətlə müdafiə edəcəkdir. Azərbaycan tamamilə müstəqil daxili və xarici siyasət yürüdür, daxili işlərinə bütün müdaxilə cəhdlərini effektiv şəkildə neytrallaşdırır".

Dövlətimizin başçısı çıxışında mühüm bir məqama da toxunub. Bildirib ki, dünya 2020-ci ilin əvvəlində COVID-19 pandemiyasına məruz qaldığı dövrdə Azərbaycan hərəkatda sədrliyinə məsuliyyətlə yana-

şıb və pandemiya nəticəsində yaranan təhdidlərə vaxtında və adekvat cavab verilməsi üçün ciddi səylər göstərmiş. Ölkəmiz pandemiya ilə mübarizədə global səylərin səfərbər edilməsi üçün bir sıra təşəbbüslər irəli sürüb. Belə ki, 2020-ci ilin may ayında Qoşulmama Hərəkatının dövlət və hökumət başçıları səviyyəsində onlayn Zirvə toplantısının keçirilməsi təşəbbüsünü reallaşdırıb. Bundan başqa, zirvə toplantısının praktiki nəticəsi olaraq Qoşulmama Hərəkatına üzv dövlətlərin əsas humanitar və tibbi ehtiyaclarını əhatə edən məlumat bazasının yaradılmasına dəstək göstərmiş. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı pandemiya ilə mübarizədə Qoşulmama Hərəkatına üzv dövlətlərin mövcud ehtiyaclarının təmin edilməsi üçün həmin məlumat bazasından istinad mənbəyi kimi istifadə edib.

Xatırladaq ki, Azərbaycanın pandemiya ilə mübarizə çərçivəsində özünün maliyyə resursları hesabına beynəlxalq səviyyədə verdiyi töhfələr də bu gün gün diqqət çəkir:

- ölkəmiz Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatına 10 milyon ABŞ dolları həcmində könüllü maliyyə töhfəsi, 30-dan artıq ölkəyə koronavirusla mübarizənin dəstəklənməsi üçün humanitar və maliyyə yardımı edib;
- dörd ölkəyə təmənnaşsız olaraq 150 min doza vaksin göndərmiş;
- Azərbaycan dəfələrlə açıq şəkildə peyvəndlərin zəngin ölkələr tərəfindən öz ehtiyaclarından daha artıq miqdarda

alınması ilə bağlı öz narazılığını bildirmiş.

Yeri gəlmişkən, Prezident İlham Əliyev BMT Baş Assambleyasının 76-cı sessiyasının dövlət və hökumət başçıları səviyyəsində keçirilən illik ümumi müzakirələr zamanı videoformatda təqdim olunan çıxışında hazırda da davam edən "peyvənd millətçiliyi" və peyvəndlərə çıxışla əlaqədar inkişaf etmiş və inkişaf etməkdə olan dövlətlər arasında dərinləşən qeyri-bərabərliklə bağlı narahatlığını bir daha vurğulayıb. Elə buna görə də bu cür ciddi narahatlıq doğuran məsələnin beynəlxalq diqqəti çəkməsi məqsədilə Azərbaycan BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasında Qoşulmama Hərəkatı adından bütün ölkələrin peyvəndlərə bərabər və universal çıxışının reallaşmasına dair qətnamə irəli sürüb və həmin qətnamə cari ilin mart ayında yekdilliklə qəbul edilmiş. Cari sessiya çərçivəsində Azərbaycan BMT Baş Assambleyasında eyni mövzuda qətnamə layihəsini irəli sürməyi planlaşdırıb.

Burada onu da xatırlatmaq yerinə düşər ki, Azərbaycan təkcə beynəlxalq səviyyədə deyil, həm də ölkə daxilində COVID-19-la səmərəli mübarizə tədbirləri həyata keçirib:

- koronavirusla Mübarizəyə Dəstək Fondu yaradılıb və Prezidentin ehtiyat fondundan bu məqsəd üçün ilkin olaraq 20 milyon manat vəsait ayrılıb;
- indiyədək həmin fonda 113,8 milyon manat vəsait toplanıb ki, bunun da 7,4 milyon manatı vətəndaşlar tərəfindən

ianə edilib;

– pandemiyanın mənfi təsirlərinin azaldılması ilə bağlı tədbirlər planı təsdiqlənib. Planda zərər çəkmiş sahələrə dəstək, əhəlinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, post-pandemiya dövründə isə yeni iqtisadi artım modelinə keçid üzrə təxirəsalınmaz işlər nəzərdə tutulub;

– koronavirusla mübarizə büdcəsi 4 milyard manat olmaqla ÜDM-in 5,5 faizini, o cümlədən, qeyri-neft ÜDM-in 7,9 faizini, büdcə xərclərinin isə 15,2 faizni təşkil edib;

– koronavirusla mübarizə çərçivəsində məşğulluq və sosial rifahın dəstəklənməsinə 610 milyon manat, səhiyyə məqsədlərinə 754,2 milyon manat, iqtisadi artım və sahibkarlıq fəaliyyətinin dəstəklənməsinə 1,1 milyard manat, verilmiş kredit portfelini üzrə 1,5 milyard manat, beynəlxalq miqyasda tədbirlərin dəstəklənməsinə 39,3 milyon manat vəsait xərclənib.

Prezident İlham Əliyev toplantıdakı çıxışında, həmçinin bildirmiş ki, beynəlxalq münasibətlərdə tüğyan edən ikili standartlardan yararlanan Ermənistan beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərini kobud şəkildə pozaraq təqribən 30 il ərzində Azərbaycan ərazilərinin 20 faizini işğal altında saxlaya bildi. Həm öz ərazisində, həm də işğal etdiyi Azərbaycan torpaqlarında azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmə həyata keçirdi. 1992-ci ilin fevralında Xocalı soyqırımını törədərək

üzürlərlə mülki şəxsi, o cümlədən 106 qadın və 63 uşağı qətlə yetirdi. Bir milyondan artıq azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkünün doğma evlərinə qayıtmaq hüququ da daxil olmaqla, əsas insan hüquqlarını pozdu.

Lakin hərbi təcavüzə və 1993-cü ildə BMT Təhlükəsizlik Şurası tərəfindən qəbul edilən və Ermənistan qoşunlarının Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərindən dərhal, tam və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edən dörd qətnamənin icrasından imtinasına baxmayaraq, Ermənistan qarşı sanksiyalar tətbiq olunmadı. Təcavüzkar dövlətlə işğala məruz qalan dövlət arasında fərq qoyulmadı. Əksinə, Ermənistan işğalı möhkəmləndirir, hərbi cinayətlər törədir, qanunsuz məskunlaşdırma və təbii sərvətlərimizin qeyri-qanuni istismarını həyata keçirir, Azərbaycan xalqının mədəni və dini irsini məhv edirdi.

Cəzasızlıqdan həvəslənən Ermənistan daha da irəli gedərək Azərbaycanı yeni torpaqlar uğrunda yeni müharibə ilə hədələyir, dövlət sərhədi və keçmiş təmas xətti boyu hərbi təxribatlara əl atırdı.

İşğalçı ölkə belə bir növbəti təxribatı isə 2020-ci il sentyabrın 27-də törədərək, Azərbaycana qarşı genişmiqyaslı hərbi hücumu başladı. Buna cavab olaraq, Azərbaycan Ordusu öz ərazimizdə əks-hücum əməliyyatına başladı və işğal olunmuş torpaqlarımızı azad etdi.

Qırx dörd gün çəkən Vətən müharibəsi nəticəsində tamamilə məğlub edilmiş Ermənistan 2020-ci il noyabrın 10-da kapitulyasiya aktını imzalamağa məcbur oldu. Azərbaycan özü BMT Təhlükəsizlik Şurasının yuxarıda vurğulanan qətnamələrinin icrasını reallaşdırdı, 30 illik münaqişəyə son qoydu və hərbi-siyasi yollarla ərazi bütövlüyünü və tarixi ədaləti bərpa etdi. Dağlıq Qarabağ münaqişəsi artıq keçmişdə qaldı.

Prezident İlham Əliyev çıxışında Qoşulmama Hərəkatına üzv dövlətlər tərəfindən Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyinin daim dəstəklənməsini yüksək qiymətləndirdi: "Vətən müharibəsi zamanı BMT Təhlükəsizlik Şurasının qeyri-daimi üzvləri olan Qoşulmama Hərəkatının yeddi ölkəsinin bizə verdiyi dəstək olduqca dəyərlidir. Onlar BMT Təhlükəsizlik Şurasının 1993-cü ildə qəbul etdiyi qətnamələrinə istinadın edilmədiyi birtərəfli mətbuat açıqlamasının qəbul edilməsinə imkan vermədilər. Bununla da, həmin ölkələr Qoşulmama Hərəkatının sənədlərindən qaynaqlanan hərəkatın prinsiplərini möhkəmlənən sadiqliyini nümayiş etdirdilər".

Dövlətimizin başçısı çıxışında, eyni zamanda, işğal dövründə Ermənistanın Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində qəsdən şəhər və kəndləri dağıtdığını, bütün mədəni və dini abidələri məhv etdiyini və bununla da həmin torpaqlarda əsrlər boyu yaşamış Azərbaycan xalqının izini silmək məqsədi güddüyünü bildirdi.